

Nr 512

Av fru **Hörlund** och herr **Carlstein**, om lokaliseringspolitiska åtgärder avseende södra delen av Älvsborgs län.

I bilaga 13 till årets statsverksproposition upptar departementschefen frågan om lokaliseringspolitikens fortsatta inriktning. Han hänvisar bl. a. till att när riksdagen drog upp riktlinjerna för lokaliseringsverksamheten underströks samhällsplaneringens centrala roll i lokaliseringsverksamheten liksom betydelsen av samordnade och långsiktiga insatser. I huvudsak gäller skrivningen i årets statsverksproposition frågan om den fortsatta stödverksamheten inom norra stödområdet samt principerna för fortsatt stödverksamhet i vissa områden i västra Sverige. Frågor om sysselsättningssituationen i övriga delar av landet har icke upptagits till behandling i nämnda proposition, vilket ger anledning att förmoda att departementschefen anser att lokaliseringspolitiska insatser utöver dem som avser norra stödområdet för närvarande inte är aktuella.

Textil- och konfektionsbranscherna står för närvarande inför allvarliga problem. En rad nedläggelser och avvecklingar av företag har skett under den senaste tiden, och det kan anses troligt att ytterligare nedläggelser kan komma inom en nära framtid. En rad av de större företagen har förlagt en del av produktionen till andra länder, och det får bedömas som realistiskt att tro att en ännu större del av tillverkningen kommer att flytta utomlands, eftersom det från företagarsidan hävdas, att konkurrensen från låglöneländerna försvårar lönsam produktion i vårt land och att företagen därför är beredda att i ännu högre grad satsa på utlandsfilialer. Även om textil- och konfektionsindustrin inte för dagen befinner sig i ett katastrofläge, har de nedläggelser som skett och de varsel som givits om nya nedläggelser, inskränkt drift eller flyttning av tillverkningen till utlandet skapat oro för den fortsatta utvecklingen.

Eftersom textil- och konfektionsindustrin är den helt dominerande näringen i den befolkningsregion om 175 000 innevånare som Borås och Sjuhäradsbygden utgör, är den framtida utvecklingen på detta område av utomordentlig betydelse för denna region. En textilkris skulle betyda katastrof för Borås stad och Sjuhäradsbygden eftersom industriensidigheten är så markant. Ca 80 % av befolkningen är beroende av sysselsättningen inom textil- och konfektionsindustrin eller inom dess serviceindustrier. De industrinedläggningar som skett med friställningar som följd skapar svåra problem för de enskilda människor som drabbas, varav många är i åldrar som gör det svårt att omplacera dem. Den

nedgång som har skett i postorderbranschen medför också omställningsproblem. Sysselsättningsläget bedöms från ansvarigt kommunalt håll som oroande. Borås har haft en ogynnsam befolkningsutveckling under de senaste åren och redovisar ett utflyttningsöverskott. Den industriella stagnationen och näringslivets ensidighet medför att en allt större del av ungdomskullarna söker sig till andra orter med bättre sysselsättningsmöjligheter och mer differentierat näringsliv. Det har visat sig vara utomordentligt svårt att tillföra staden och bygden annan industri eller verksamhet och således bryta ensidigheten och skapa nya arbetsobjekt. Detta är oroande ur kommunal synpunkt, eftersom det samtidigt framstår som en realitet att strukturrationaliseringen inom befintliga industrier kommer att fortsätta i oförändrad eller i allt snabbare takt, vilket kommer att betyda att arbetstillfällena blir färre.

I den lokaliseringproposition som förelades 1964 års riksdag förutsattes det att lokaliseringstöd i vissa fall också skulle kunna ges företag utanför det norra stödområdet. Sådant stöd skall kunna utgå för att rätta till problem som uppstår vid nedläggandet av för en ort betydelsefulla och nödvändiga sysselsättningsobjekt. Det är således möjligt att lämna sådant stöd när krissituationer uppstår. När en hel region, som i detta fallet boråsregionen, kan komma att ställas inför allvarliga arbetsmarknads- och sysselsättningsproblem finns det alla skäl som talar för att lokaliseringsspolitiska insatser bör kunna komma i fråga och att åtgärder också bör insättas i så god tid att situationen går att bemästra. Ingen annan region i landet med tillnärmelsevis så högt befolkningstal som boråsregionen har en så utpräglad ensidig industri som samtidigt också kännetecknas av en så stor konjunkturkänslighet. Det kan inte anses ekonomiskt försvarbart att inte tillvarata alla möjligheter till en fortsatt gynnsam utveckling i en bygd där samhällsplaneringen ligger långt framme och innevånarna kan erbjudas en god service på de flesta områden.

Det är därför av största vikt att statsmakterna ingriper för att söka rätta till den ogynnsamma utveckling som vi nu tycks stå inför. I detta hänseende vill vi hänvisa till möjligheterna att sätta in lokaliseringsspolitiskt stöd, vilket skulle stå i samklang med vad som anfördes i lokaliseringsspropositionen till 1964 års riksdag och med vad som anförts i årets statsverksproposition beträffande samordnande och långsiktiga insatser. Möjligheterna att tillföra Borås och Sjuhäradsbygden nya industrier för att dels häva ensidigheten och dels åstadkomma nya arbetsobjekt bör ingående prövas liksom möjligheterna att tillföra staden och bygden statlig företagsamhet och statlig verksamhet. De stabila konfektions- och textilföretag, som bl. a. står för en betydande andel av vår export, bör medges att få ta investeringsfonderna i anspråk för ytterligare rationaliseringar. För att kunna bedöma hur ett lokaliseringsspolitiskt stöd av denna omfattning skall kunna insättas krävs en särskild utredning. Det synes lämpligt att den expertgrupp för regional utredningsverksamhet som tillsatts för att behandla vissa frågor angående bl. a. verksamheten i länen samt långsiktiga regionala

problem i anslutning till stödverksamheten får i uppdrag att undersöka näringsstrukturen i södra delen av Älvsborgs län. Ett samarbete bör kunna ske med planeringsrådet i Älvsborgs län liksom med arbetsmarknadsmyndigheterna.

Med hänvisning till ovanstående hemställas, att riksdagen i samband med behandlingen av statsverkspropositionen bilaga 13, under punkten c 17, Lokaliseringsbidrag, måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att expertgruppen för regional utredningsverksamhet får i uppdrag att verkställa utredning av näringsstrukturen i södra delen av Älvsborgs län samt framlägga förslag om lokaliseringpolitiska åtgärder syftande till att häva industriensidigheten och förstärka näringslivet i regionen.

Stockholm den 26 januari 1966

Gördis Hörnlund

Rune Carlstein